

Veebruaris olid Soomes Valkeala valla kolmes koolis (ala-aste, yla-aste, lukio) külas Kuusalu keskkooli grupp — 38 õpilast ja kümme täiskasvanut. Nädala muljed võiks lühidalt kokku võtta nõnda: nägime lapsekeskset kooli.

Soome koolis tunnevad kõik ennast vabalt ja loomulikult. Õpetaja ei tähtsusta oma rolli ja õpilane peabki teda endast targemaks sõbraks, kes ei sunni midagi tegema, vaid soovib last õpetada õigesti talitama. Kui õpilasel läheb midagi viltu, alustab ta lihtsalt uuesti, häbi või piinlikkust tundmata. Meie õpilane KÄIB koolis, nemad õpivad.

Õpetajatele pakkus kõige rohkem huvi yla-aste kool (7.—9. kl.). On ju selle vanuseastme õpilased igal pool kõige vahetum ja pidurdamatum seltskond. Majale lähenedes jäi mulje, et kogu kool on kuhugi minemas, sest kõik olid väljas ja kärtseisid. Mulle vaadati julgelt, uudishimulikult, isegi väljakutsuvalt otsa. Tundus, nagu oleksin kohtunud üsna metsiku jõuguga. Ometi pudenes see seltskond

hämmastava nobedusega koolimajja tagasi — oli olnud vahetund. Klassis möllati enne õpetaja saabumist üsna temperamentselt. Kui õpetaja tuli, tormati tema juurde, räägiti oma probleemidest. Siis aga läksid kõik oma kohtadele ning keskendusid tunniteemasse. Üsna mitmes tunnis oli teema nii lai, et hõlmas meie mõistes kolm-neli erinevat ainet (näiteks bioloogiatunnis räägiti ka looduskaitsest, Soome saastatusest, tervislikust toitumisest jne.). Nii tekkis lastel süsteemne lähenemine loodusele ja maailmale, meie oleme ainetevahelistest seostest seni paraku ainult rääkinud.

Emakeeletunnis õpiti esine-ma. Kordamööda tuldi klassi ette ja räägiti etteantud teemal. Enne seda oli videolindilt vaadatud mitmesuguseid esinemisi, neid analüüsitud. Järgmisel päeval oli arvestus. See toimus saalis, õpilastest endist moodustus hindav komisjon. Kodus ettevalmistatud kõne esitati kõnepuldist, nagu tõelisel teaduslikul konverentsil. Publik (kaasõpilased) plaksutas ja kui esinemine tõesti

meeldis, tõusti püsti. Hindav komisjon analüüsis esinejaid ja esitatut tõsiselt ning kirega.

Kui koolimajast rääkida, siis meie õpilased ja õpetajad hindasid eriti seda, et erinevad vanuseastmed asuvad eri majades (igal neist on ka oma direktor). Sellest tulenes ka

SÕPRADEL KÜLAS

koolimajade erinev väljanägemine. Ala-aste kool on üsna sarnane meie algkoolidega, seal oli vaid ehk rohkem kodus segadust. Yla-aste kool oli kõige kulunum, seevastu lukio-maja oli üsna uus ehitus, säravalt puhas ja kaunis.

Lukio direktori Raimo Hämmäläni sõnusi on tema peamine ülesanne koolipere häälestamine. Tähtsaid küsimusi otsustab valitav kooli «johtokunta» (volikogu?), peale selle on vallas valitud haridust juhtiv organ «koululautakunta». Nende liikmetelt nõutakse kooliasjades kompetentsust. Selleks on isegi trükitud 88-leheküljeline raamat «Koulun luottamushenkilön opas», mis lihtsalt ja loetavalt tutvustab koolielu reguleerivat seadusandlust ning Soome kooli arendamise eesmärgi ja põhimõtteid.

Üldse jäi mulje, et kõik on seatud väga mõistlikult ja põhjendatult. Huvitav on suhtumine suitsetavas kooliõpilasesse. Seadusega on fikseeritud, et 16-aastane tohib kauplusest tubakatooteid osta (alkoholi müüakse alates 21. eluaastast). Koolis ja kooli territooriumil on õpilastel suitsetamine keelatud (õpetajatele on vastav tuba sisse seatud), kuid tänaval kõnnib pedagoog

16-aastasest suitsetajast rahulikult mööda. Õpilased, kellel on selleks vanemate kirjalik nõusolek ette näidata, tohivad suitsetada kooli juures parkimisplatsil.

Kuusalu ja Valkeala poiste vahel toimus improviseeritud kohtumine korvpallis. Kuusalu poiste võit ja mänguoskus oli veel mitu päeva koolis kõneaineks. Veel olid disko ja tantsupidu tõeliste peotantsudega, õpetajatele valla poolt korraldatud vastuvõtt uhiuues Niinisto koolis. Diskol esinesid väikese kavaga ka Kuusalu tüdrukud. Kui rahvast rohkem kogunes, korraldati esinemist. Lambada-võistluses olid parimad meie Endrike Rebane ja Mati Plakk.

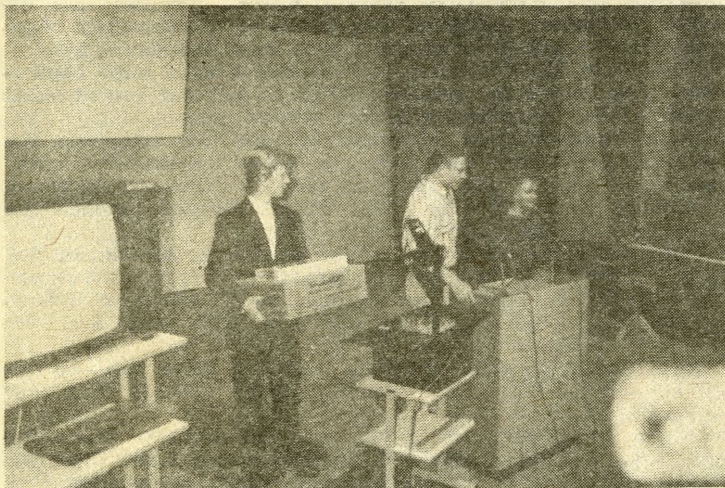
Lukio tantsupidu sai tõuke juba Valkeala neidude Kuusalus käigu ajal. Kuna neile jäi mulje, et meil osatakse väga hästi tantsida just tõelisi peotantse, siis korraldati lukius enne meie saabumist tõelisi tantsutunde. Kuusalu-rahvas oli pisut ehmunud, sest mine sa tea, kui kõrge tasemeni on jõutud. Peole paluti kõik ülikondades ja peokleitides. Valkeala õpetajad olid vaimustus, sest nende poisse oli poes nähtud valgeid triiksärke ost-

mas. Hiljem räägiti, et meie noormehed dikteerisid tantsupeo kultuuri. Rõõm oli kuulda arvamust, et küllap on Kuusalust kaasa võetud ainult parimatest parimad. Rõõm sellepärast, et kaasas olid lihtsalt need, kellel Valkealas kirjasõbrad.

Nädala jooksul oli veel mõndagi huvitavat. Käisime paberivabrikus ja varjendis, kus on tuletõrjemuseum ja spordisaalid. Meile tehti ringisõit vallas ja viidi ka sõjaväeterritooriumil olevasse kooli (meie ei näinud küll ühtki värvavat, valveputkat, tunnimeest ega okastraataeda ning püha-päevaks olid kõik sõdurid koju sõitnud). Veel käisime kirikus jumalateenistusel ja sellele järgneval «kirkkokahvil», kuhu oli palutud terve kogudus.

Nägime palju õpetlikku. Pärast järelemõtlemist võiks üht-teist Eestimaalgi rakendada. Lapsed soovivad, et muutuks meie kooli õhkkond, õpilase-õpetaja vaheline suhe. Ja küllap see muutub, kui avardub meie pilk maailma, kui saame lugeda mujal ilmuvat kooliteemalist kirjandust.

AILI PRAKS

Erkki on Pekkalt, lukio õpilaskomitee esimehelt, vastu võtnud kingituse, mille ostmiseks kooli kõik õpilased annetasid ühe tööpäeva teenistuse.

Fotojäädvastus kirjasõpradega.